

**Postanowienie z dnia 5 czerwca 1996 r.
I PR 1/96**

Związek zawodowy ma swobodę w określaniu swej nazwy, z tym że przyjęta nazwa powinna dostatecznie identyfikować ten związek w obrocie prawnym i społecznym.

Przewodniczący SSN: Walerian Sanetra (sprawozdawca), Sędziowie SN: Kazimierz Jaśkowski, Maria Mańkowska.

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Stefana Trautsołta, w sprawie z wniosku Komitetu Założycielskiego NSZZ "Solidarność 80" Region Dolny Śląsk z udziałem Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego "Solidarność 80" o wpis do rejestru związków zawodowych, po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym dnia 5 czerwca 1996 r. zagadnienia prawnego przekazanego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 4 sierpnia 1995 r. [...]

Czy sąd rejestrowy prowadzący rejestr związków zawodowych władny jest badać nazwę związku zawodowego, który ma być zarejestrowany, w szczególności czy nazwa ta - wobec tożsamości lub podobieństwa nie narusza uprawnienia do nazwy innego, już zarejestrowanego związku zawodowego ?

p o s t a n o w i ł:

1. przejąć sprawę do rozpoznania,
2. umorzyć postępowanie rewizyjne

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 15 lutego 1995 r. [...] Sąd Wojewódzki w Warszawie wpisał do rejestru związków zawodowych Niezależny Samorządny Związek Zawodowy "Solidarność 80" - Region Dolny Śląsk. W uzasadnieniu postanowienia Sąd ten stwierdził, że spełnione zostały wymogi formalne określone w art. 12 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. Nr 55, poz. 234 ze zm.). Ponadto przyjął on, że nie ma przeszkód, by w nazwie związku zawodowego powtarzały się elementy nazw istniejących już związków, a związek zawodowy NSZZ "Solidarność 80" - Region Dolny Śląsk nie jest nazwą identyczną z nazwą istniejącego już związku zawodowego "Solidarność 80".

Od postanowienia Sądu Wojewódzkiego rewizję do Sądu Apelacyjnego w Warszawie wniósł uczestnik postępowania NSZZ "Solidarność 80", podnosząc, iż NSZZ "Solidarność 80" ma swoje struktury regionalne między innymi na Dolnym Śląsku i wobec tego nie można przyjąć, że NSZZ "Solidarność 80" Region Dolny - Śląsk jest nowym związkiem.

Rozpoznając rewizję NSZZ "Solidarność 80" Sąd Apelacyjny doszedł do

wniosku, iż dla rozstrzygnięcia sprawy istotne jest wyjaśnienie, czy sąd rejestrowy władny jest badać nazwę związku zawodowego, który ma być zarejestrowany, w szczególności, czy nazwa ta - wobec tożsamości lub podobieństwa - nie narusza uprawnienia do nazwy innego, już zarejestrowanego związku zawodowego.

W toku rozpoznawania sprawy przez Sąd Najwyższy wpłynęło do tego Sądu pismo z dnia 9 kwietnia 1996 r. podpisane przez wiceprzewodniczącego Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność 80" Ryszarda Majdzika, który działając w imieniu "Solidarności 80" cofnął rewizję wniesioną wcześniej przez Stanisława Kocjana, który podpisując "zażalenie" na postanowienie Sądu Wojewódzkiego z dnia 15 lutego 1995 r. zaopatrzył je pieczętą v-ce Przewodniczącego Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność 80". Cofając rewizję Komisja Krajowa NSZZ "Solidarność 80" wyjaśniła, iż Marian Jurczyk oraz Stanisław Kocjan wprowadzali w błąd opinię publiczną i instytucje państwowe jakoby byli upoważnieni do reprezentowania tego związku (w tym do reprezentowania go, w postępowaniu sądowym). Świadectwem tego jest to, że postanowieniem z dnia 19 marca 1996 r. [...] Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił rewizję M. Jurczyka od postanowienia Sądu Wojewódzkiego w Warszawie z dnia 28 lipca 1995 r. [...], mocą którego do rejestru związków zawodowych jako przewodniczący i wiceprzewodniczący NSZZ "Solidarność 80" wpisani zostali - odpowiednio - Zbigniew Półtorak i Ryszard Majdzik.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wobec cofnięcia przez NSZZ "Solidarność 80" rewizji od postanowienia Sądu Wojewódzkiego spełniona została przesłanka dla umorzenia postępowania rewizyjnego i tym samym bezprzedmiotowe stało się udzielenie odpowiedzi na pytanie prawne przedstawione Sądowi Najwyższemu przez Sąd Apelacyjny, gdyż w tym stanie rzeczy od udzielenia na nie odpowiedzi nie zależy już rozstrzygnięcie sprawy. W związku z oddaleniem rewizji od postanowienia w sprawie wpisania do rejestru związków zawodowych jako wiceprzewodniczącego NSZZ "Solidarność 80" Ryszarda Majdzika nie może być kwestionowane, iż jest on uprawniony do reprezentowania tego związku, w tym także do występowania w jego imieniu przed sądem oraz składania pism procesowych. Oznacza to także, iż był on uprawniony do cofnięcia w imieniu NSZZ "Solidarność 80" rewizji od zaskarżonego wcześniej postanowienia Sądu Wojewódzkiego w sprawie wpisania do rejestru związków zawodowych NSZZ "Solidarność 80" - Region Dolny Śląsk.

Cofnięcie tej rewizji, zdaniem Sądu Najwyższego było dopuszczalne (art. 393 § 2 KPC). Należy bowiem mieć na uwadze, że regulacje dotyczące nazw związków zawodowych mają charakter szczególny, wynikający miedzy innymi z potrzeby uwzględnienia przy ich wyjaśnianiu zasady wolności związkowej. Wynika z niej miedzy innymi swoboda związków zawodowych w zakresie stosowanego przez nie nazewnictwa, w tym także ich decyzji w sprawach wyboru nazwy tworzonego związku zawodowego. W myśl art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych statut, związku zawodowego powinien określać nazwę związku, co należy rozumieć w ten sposób [...] iż z przepisu tego wynika konieczność określenia nazwy związku zawodowego w taki sposób, by w obrocie społeczno-prawnym pozwalała ona na jego identyfikację. Uwzględnić przy tym należy, że w myśl poglądu wyrażonego swego czasu przez Sąd Najwyższy - który w pełni podziela skład tego Sądu rozpoznający niniejszą

sprawę - przepis art. 14 ust. 2 ustawy o związkach zawodowych, upoważniający sąd do odmowy rejestracji związku zawodowego, należy interpretować ściśle (postanowienie z dnia 12 września 1991 r., I PRZ 3/91, OSP 1992 z. 5 poz. 119). W szczególności zaś końcowy zwrot tego przepisu (sąd odmówi rejestracji jeżeli statut związku zawodowego jest niezgodny z przepisami ustawy) należy rozumieć w ten sposób, iż zgodność statutu z ustawą oznacza jego zgodność z przepisami ustawy o związkach zawodowych, a nie z wszelkimi możliwymi ustawami.

Swoistość problematyki przybierania nazw przez związki zawodowe, wyznaczająca kierunek wykładni odpowiednich przepisów, pozostaje nie tylko w związku z zasadą wolności związkowej ale także z procesem powstawania związków zawodowych, ich wewnętrznej konkurencji, dokonywanych w nich rozłamów, a także współpracy oraz zawieranych przez nie mniej lub bardziej trwałych sojuszków. W szczególności istotne jest to, iż w pewnych przypadkach samym związkom zawodowym zależy na tym, by przyjmowane przez nie nazwy z góry wskazywały na ich stałą współpracę czy też wspólną genezę organizacyjną i społeczną oraz zbieżność programową i ideową (aksjologiczną) ich działań. Stąd też przy ocenie dopuszczalności przyjęcia przez dany związek zawodowy określonej nazwy, w wysokim stopniu zbieżnej (podobnej) do nazwy innego związku lub związków, szczególnie istotne jest stanowisko tego innego związku, lub związków, gdyż zasada wolności związkowej wymaga, by związki zawodowe mogły przybierać i posługiwać się analogicznymi nazwami (na swoje oznaczenie), jeżeli tylko widzą w tym jakiś swój cel bądź też oceniają, że nie jest to sprzeczne z ich interesami.

Nie można też pomijać, że stosunkowo często dochodzi do powstawania nowych struktur związkowych w wyniku rozpadu czy rozłamu istniejących wcześniej związków zawodowych, co również powinno być oceniane w aspekcie zasady wolności związkowej (tworzenia nowych związków zawodowych), a jednocześnie także przy uwzględnieniu, iż w takich przypadkach z reguły można mówić o wspólności genezy nowego związku zawodowego i związku zawodowego, z którego się on wyłania. Na takiej też drodze doszło do powstania i zarejestrowania "Solidarności 80", która powstała jako organizacja wywodząca się z ruchu "Solidarności".

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że w rozpoznawanej sprawie nie było podstaw do uznania, iż cofnięcie rewizji przez "Solidarność 80" było niedopuszczalne i wobec tego na podstawie art. 391 § 1 zdanie 2 oraz art. 393 § 2 w związku z art. 13 § 2 KPC orzekł jak w sentencji.

=====